

ОБЛІК АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ ЗА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Пославська Л.І., **аспірант**

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Розмежування витрат на собівартість реалізованої продукції та витрат періоду зумовлене змінами, що відбулися внаслідок спроб уніфікації національного бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів фінансової звітності. Внаслідок заміни терміна "повна собівартість" на "виробнича собівартість" та "собівартість реалізації" виникло визначення власне самої вартості продукції, що з одного боку сприяє посиленню контролю над цим показником, проте з іншого – відбулося завищення показника рентабельності продукції підприємства за рахунок не включення витрат періоду до її складу, а разом із цим ускладнився процес визначення ціни реалізації.

Тому, поряд з витратами, які включаються в собівартість об'єктів будівництва важливе місце в системі управлінського обліку має відводиться і витратам періоду операційної діяльності. К. Друрі зазначає, що такі витрати не гарантують, що колись у майбутньому вони принесуть дохід, тобто створять додаткову вартість конкретного продукту. Виникають вони, стверджує він, не у процесі виробництва, а на інших етапах життєвого циклу продукту, а тому їх недоцільно включати у собівартість продукції [2, с. 48]. Варто зауважити, що на сьогодні саме величина витрат періоду має тенденцію до невиправданого зростання у структурі витрат підприємства. Постійне зростання суми та питомої ваги адміністративних витрат у загальній сумі витрат підприємств обумовлює

необхідність пошуку оптимальних методик їх обліку та контролю, адаптованих до потреб керівництва та інших користувачів економічної інформації.

При побудові обліку адміністративних витрат підприємства за центрами відповідальності виникає необхідність у групуванні адміністративних витрат (при необхідності може уточнюватися підстаттями), яка б враховувала організаційну структуру та особливості господарювання та повністю задовольняла потреби кожного центру відповідальності.

Розроблення поглибленої номенклатури адміністративних витрат дозволить точно показати різницю між будь-якими компонентами витрат, розробити відповідний механізм стимулювання зниження витрат як в розрізі окремих центрів відповідальності, так і в цілому по підприємству.

Розширена номенклатура статей адміністративних витрат забезпечить керівництво повнішою і детальнішою інформацією про витрати, сприятиме ефективному управлінню адміністративними витратами на всіх стадіях розвитку виробництва та їх скороченню останніх.

За періодами виникнення адміністративні витрати класифікуються на витрати поточних, минулих і майбутніх періодів.

За значимістю адміністративних витрат для планування, контролю і прийняття ефективних управлінських рішень їх доцільно класифікувати на регульовані і нерегульовані.

До нерегульованих адміністративних витрат можна віднести частину витрат, які в основному визначаються потужністю підприємства і включають амортизацію, податки, витрати на страхування і заробітну плату персоналу, який обслуговує виробничий процес. Розмір цих витрат залежить від розміру планованої потужності. Коли потужність вже визначена, абсолютний розмір витрат практично не залежить від того,

наскільки потужність фактично використовується. При зміні обсягів виробництва буває важко або взагалі неможливо в короткий термін змінити ці витрати.

Інша частина адміністративних витрат залежить від керівництва підприємства. Іноді їх ще називають витратами на управління або програмованими витратами. До них відносяться витрати на дослідження, проведення консультацій, підвищення кваліфікації співробітників. Ці витрати відображають політику адміністрації і не пов'язані з поточними змінами обсягу виробництва. Крім того, характерною особливістю регульованих витрат є те, що їхній розмір у критичний момент може бути зменшений без зміни обсягу виробництва і реалізації.

Особливу групу утворюють витрати з управління підприємством, які безпосередньо не пов'язані з виготовленням продукції і обумовлені керівними, організаційно-управлінськими, а також адміністративними функціями з координації та регулювання процесів постачання, виробництва і збуту. До витрат на управління можна віднести витрати на утримання апарату управління, оплату послуг інших підприємств з управління виробництвом, витрати на утримання основних засобів, пов'язаних з управлінням виробництвом, амортизаційні відрахування.

Адміністративні витрати з обслуговування виробництва включають витрати на обслуговування виробничого процесу (витрати, пов'язані з охороною, набором робочої сили, витрати на утримання та амортизаційні відрахування основних засобів виробничого призначення тощо). Витрати пов'язані з набором робочої сили та з професійною підготовкою або перепідготовкою працівників апарату управління та іншого загальногосподарського персоналу

Слід визнати, що використання цієї ознаки класифікації адміністративних витрат на практиці можливе лише з аналітичною метою, яка для обліку є недоцільною, тому що витрати на управління та

обслуговування виробництва можуть включатися до різних статей калькуляції (наприклад, витрати на управління в складі загальновиробничих та адміністративних витрат).

Аналітичний облік на рахунку 92 “Адміністративні витрати” доцільно вести також у розрізі наведених груп, що дасть можливість застосовувати матричну модель, в якій можна встановити, де і під впливом яких центрів відповідальності утворюються групи, підгрупи і навіть окремі елементи витрат.

Невіднесення у фінансовому обліку адміністративних витрат до виробничої собівартості зумовлено тим, що їх неможливо порівняти з одержаним протягом того чи іншого періоду доходу. В управлінському обліку для визначення повної собівартості продукції необхідно здійснювати розподіл адміністративних витрат. Отримана інформація буде використана для встановлення нижньої межі ціни продукції і для аналізу рентабельності.

Другою важливою складовою витрат періоду операційної діяльності будівельних організацій є витрати на збут. Ринкові умови господарювання внесли певні корективи в структуру витрат будівельних організацій. В умовах ринкової економіки процес збуту займає особливе місце в діяльності кожного підприємства, адже, насамперед, від того як здійснюється цей процес залежить його фінансовий результат. Нині ефективне ведення господарської діяльності неможливе за відсутності належної реклами своєї продукції (робіт, послуг), забезпечення гарантійного її ремонту у разі необхідності.

Література

1. Дерій В.А. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю: монографія. – Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2009. – 272с.
2. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет: Вводный курс: учебн. пособие для студентов вузов / К. Друри. – 5-е изд., перераб. и доп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. - 735 с.
3. Задорожний З.В. Внутрішньогосподарський облік у будівництві. – Тернопіль: Економічна думка. 2006 – 336с.